

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף ה

בכולה סדר מועד כל כי האי זוגא: בכל פעם שמובאים שני הזוגות הללו ב'סדר מועד' (הוא הסדר שבו אנו עוסקים) רב -ורבי חנינא, ורבי יוחנן - ורב חביבא, ישנם אמורים שמחליפים בין רבי יוחנן לרבי יונתן.

הגמרא מבררת מניין שהגובה המינימלי של הסוכה הוא עשרה טפחים?

ארון תשעה וכפורת טפח: זהו גובהו של הארון עם הכפורת שהיה מונח בקודש הקודשים, משם דיבר הקב"ה עם משה רבנו וכפי שנאמר 'ודיברתי איתך מעל הכפורת'. זהו המקום הנמוך ביותר אליו ירדה השכינה, שהרי מובא בברייתא שמעולם אל ירדה השכינה 'למטה' לארץ – מכאן ש'למטה' הכוונה למטה מעשרה טפחים. ומכאן שהגובה של רשות הארץ הוא עשרה טפחים.

והכתיב מאחז פני כסא: פסוק זה מדבר על משה רבנו שעלה למרום שהקב"ה פרש עליו מזיו שכינתו. לכאורה משמע שמשה רבנו עלה מעל עשרה טפחים? הגמרא מתרצת שמשה עצמו עמד מתחת לעשרה, וענן השכינה היה מעל עשרה. אלא שעדיין בפסוק שם נאמר שמשה אחז את כסא הכבוד? הגמרא מתרצת שהכסא ירד עד עשרה ולא יותר, ומשה אחז בו.

יש לציין שעומק הדברים אינו כפשוטם, והרי הם מסודות האגדה, אף שלפי פשוטם של דברים לומדת הגמרא מהם הלכה (עיין בספר 'יד דוד').

בשלמא ארון תשעה: מכיון שאמה = 6 טפחים, נמצא שגובה הארון שהוא אמה וחצי = 9 טפחים. לאל מניין שהכפורת טפח?

דתני רבי חנינא: לומדים זאת מהכלי הקטן ביותר בכלי המקדש שהיה גבוה טפח הוא 'המסגרת' של השולחן (ראה להלן).

(המשך בדף הבא ↓)

תפשת מרובה לא תפסת: זהו משל על דבר שיש לו משמעות קטנה ומשמעות גדולה שאם תפסת את המשמעות הקטנה היא תישאר בידך באופן ודאי, אבל אם תתפוס את המשמעות הגדולה יתכן שיוציאו לך את החלק שהוספת לתפוס מהיד. והנמשל: כשהתורה לא ציינה במפורש את גובה הכפורת יש ללמוד זאת מהכלי הקטן ביותר, כי אם היתה הוצה שנלמד זאת מאחד מהכלים הגדולים עצמם (=כלים גופייהו') היתה צריכה לציין מאיזה כלי.

אין דנין כלי מתכשיט: כלומר מכלי שעשוי לתכשיט, הוא הציץ.

ונילף מזר: הזר של השולחן או של המזבח הוא לכאורה כלי קטן מאד (ואינו כלי העשוי תכשיט, שהרי הוא מחובר לארון או למזבח שהם כלי שאינו עשוי לתכשיט)? הגמרא מתרצת שעדיין הזר עצמו הוא תכשיט של הארון או המזבח (=הכשר כלי).

אי הכי מסגרת נמי: לשולחן היתה מסגרת מסביב למשטח השולחן. ונחלקו הדעות האם המסגרת היתה מתחת למשטח השולחן דהיינו מסביב לרגליים, או שהיתה מעל משטח השולחן (כשפה עליונה סביב). לדעה הסוברת שהמסגרת היתה למעלה – מהותה היה לקישוט.

רב הונא: לומד מהלשון 'פני הכפורת' מפנים של אדם הקטנים ביותר שהם טפח.

אפי ד'בר יוכני' = פנים של עוף ענק ביותר. **ציפרתא** = ציפור קטנה.

ורב הונא נמי מהכי גמיר: באמת רב הונא למד מ'פני הכפורת' מפני הכרובים עצמם שהיו על הכפורת, אלא שהם עצמם היו בצורת פני אדם, כפנים של תינוק, וזהו אותו שיעור.

וכן לענין מעשה מרכבה שראה הנביא יחזקאל בו מוזכרים גם פני כרוב וגם פני אדם, 'פני הכרוב' מדברים על פני תינוק, ו'פני אדם' על אדם בוגר.

וממאי דחללה עשרה בר מסככה: מכיון שאנו לומדים את הגובה מהארון, לכאורה הגובה צריך לכלול גם את הסכך בתוך העשרה טפחים שהרי כך היה בארון שגובהו עשרה עם הכפורת הסוככת עליו?

מבית עולמים גמר: מבית המקדש אנו לומדים שגובה הכרובים הוא שליש מגובה הבית. גובה בית המקדש היה 30 אמה, וגובה הכרובים היה 10 אמה. מכאן נלמד גם למשכן שהיה גובהו 60 טפחים (=10 אמה), שהכרובים היו גבוהים שליש מגובהו

דהיינו 20 טפחים. והרי הכרובים עמדו על הכפורת שהיתה גבוהה 10 טפחים כאמור, נמצא שגובה הכרובים הוא 10 טפחים (מהכפורת עד גובה 20 טפחים שהם שליש הבית), וכתוב שהכרובים היו פורשים את כנפיהם למעלה 'סוככים בכנפיהם על הכפורת' כלומר עושים עליה סוכה. נמצא שהסכך צריך להיות מעל גובה 10 טפחים.

ממאי דגדפינהו עילוי רישייהו קיימי: הגמרא מקשה מנין שכנפי הכרובים היו מעל ראשם (דהיינו מעל עשרה טפחים), אולי הם היו מקבילים לגובה ראשם דהיינו בתוך עשרה טפחים? הגמרא מתרצת שמשלשון הפסוק 'למעלה' אנו לומדים שהיו מעל ראשם.

דמדלי טובא = עולים וגבוהים הרבה (כלומר אולי הם היו גבוהים הרבה יותר מעל ראשם?).

הניחא לרבי מאיר: נחלקו רבי מאיר ורבי יהודה במדידת ה'אמה' של בית המקדש. לדעת רבי מאיר כל מידות ה'אמה' היו בינוניות של 6 טפחים. לדעת רבי יהודה רק ה'אמה' של הבנין היתה בינונית, אבל ה'אמה' של כלי בית המקדש היתה קטנה של 5 טפחים (ישנה גם אמה גדולה עיין רש"י). לדעת רבי יהודה גובהו של הארון עם הכפורת היה 8 וחצי טפחים (כי גובה הארון הוא 'אמה וחצי' = 7.5 טפחים). נמצא לפי זה שגובה הסוכה צריך להיות 11 וחצי טפחים, שהרי כאמור גובה הסוכה הוא כמו הגובה של הכרובים שעמדו על הכפורת והגיעו עד גובה עשרים טפחים.

הגמרא מסיקה שלרבי יהודה גובה הסוכה נלמד מהלכה למשה מסיני, שכך קיבלנו מהקב"ה את הדין הזה. וכמו שקיבלנו את הלכות שיעורין חציצין ומחיצין מסיני.

שיעורין וכו': ההלכות של שיעורין (= שיעורי תורה), חציצין (= חציצה בטבילה), ומחיצין (= מחיצות) - מקורם בהלכה למשה מסיני.

(להלן הגמרא תבאר לדעת רבי מאיר שלמד את גובה המחיצה מפסוק כנ"ל - מה לומדים מהלכה למשה מסיני של מחיצין).